JULI 1939 No. 3 24e JAARGANG

NEDERLANDA KATOLIKO

MAANDBLAD v.d. NED. BOND VAN KATH. ESPERANTISTEN „NEDERLANDA KATOLIKO"
GEVESTIGD TE 's-HERTOGENBOSCH
Opger. 29 Aug. 1909
BISSCHOPPELIJK EN KONINKLIJK GOEDGEKEURD
GEEST. ADVISEUR: HUB J. A. M. ERAS, PASTRO

Abonnementspr. f 2,50 p. jaar. Eksterl. Jarabono f 3,—
Afzonderl. Nos. 20 ct. Advertentiën 50 ct. per regel
ADVERTENTIËN: DRUKKERIJ PIET SMITS - TILBURG

TELEGRAMMEN AAN Z.H. DEN PAUS EN AAN H. M. DE KONINGIN.

Zooals in het verslag vermeld werden gedurende het congres van „Nederlanda Katoliko" op 3 en 4 Juni te 's-Hertogenbosch, telegrammen verzonden aan Z. H. den Paus en aan H. M. de Koningin. Van beide hooge zijden werd antwoord ontvangen. De tekst van de verzonden telegrammen, alsmede die van de antwoorden, volgt hieronder:

Zijne Heiligheid Paus Pius XII, Vaticaan.

De Nederlandsche Katholieke Esperantisten, vereenigd in Congres te 's-Hertogenbosch ter viering van dertigjarig bestaan, geven uitdrukking van hun oprechte genegenheid en nederige toewijding.

H. M. de Koningin, 's-Gravenhage.

Bond van Katholieke Esperantisten in Nederland, in congres bijeen te 's-Hertogenbosch ter viering dertigjarig bestaan, zegt uwe Majesteit dank voor initiatief geestelijke herbewapening en betuigt hulde en aanhankelijkheid.

De volgende antwoorden zijn binnengekomen:

Van Z. H. den Paus,

De Heilige Vader, getroffen door hulde van de vergaderde Katholieke Esperantisten, zegent hen van harte.

CARD. MAGLIONE

Namens H. M. de Koningin:

Ingevolge de bevelen van Hare Majesteit de Koningin, heb ik de eer, den Bond van Katholieke Esperantisten in Nederland hoogstderzelver dank over te brengen voor het telegram van hulde en aanhankelijkheid, Harer Majesteit ter gelegenheid van het congres te 's-Hertogenbosch aangeboden.

De adjudant van dienst van H. M. de Koningin.

Van het hoofdbestuur.

CONGRES VAN „NEDERLANDA KATOLIKO".

ZESDE LUSTRUMFEEST.

WAARDIGE VIERING TE 'S-HERTOGENBOSCH.

Op Zaterdag 3 Juni werd de eigenlijke Jaarvergadering gehouden, welke dit maal van bijzondere beteekenis was, o.a. omdat in die vergadering de nieuwe Statuten en het Huishoudelijk Reglement moesten worden vastgesteld. Elders in dit nummer zal men over deze vergadering een verslag aantreffen.

DE ZONDAG.

Deze werd onmiddellijk feestelijk ingezet met een H. Mis, gecelebreerd door pastoor H. Eras, Geestelijk Adviseur van den Bond. De opkomst was ruim, zoodat de kerk van de paters Capucijnen goed gevuld was. Na de H. Mis hield pater Roosen S.C.J., uit Bergen op Zoom de feestpredicatie in Esperanto, die door alle aanwezigen met de grootste belangstelling werd gevolgd en die om haar vorm en inhoud beschouwd werd als een waardige bijdrage in de feestelijke viering van het dertig jarig bestaan van „Nederlanda Katoliko". Na deze kerkelijke plechtigheid, die ongeveer te half twaalf beëindigd was, begaven de congressisten zich langzaam naar het centrum der stad.

ONTVANGST OP HET STADHUIS:

Om 12 uur werden de Congresdeelnemers op het Bossche stadhuis officieel ontvangen door het gemeentebestuur. Het voltallige college van B. & W. was aanwezig, terwijl voorts een flink aantal leden van den Raad door hunne aanwezigheid blijk gaf van belangstelling. De alom bekende burgemeester van 's-Hertogenbosch, **Mr. F. v. Lanschot** heette de congressisten welkom in den Bosch en op het Bossche stadhuis. De burgemeester herinnerde er aan, dat het Gemeentebestuur zelden op Zondag recipieert, daar het met de ambtenaren dien dag van rust wil genieten. Doch voor de Katholieken Esperantisten had het gaarne een uitzondering gemaakt, daar zij een verheven doel nastreven, mede, omdat de bond in den Bosch is gesticht en de voorzitter, de heer H. Damen, als goed en actief raadslid de belangen der stad dient.
Spr. vertelde hoe familieleden van hem groote interesse voor een wereldtaal hadden aan den dag gelegd. De burgemeester doelde hier op Staatsraad Mr. Borret, waarvan wij weten, dat hij onze Katholieke Esperantobeweging zeer heeft gesteund. Aan „Nia Dua" — Augustus 1911 in den Haag — heeft hij medegewerkt, terwijl zijn helaas te vroeg overleden dochter Mej. Mathilde Borret een zeer actieve medewerkster was aan de doeleinden der Katholieke Esperantobeweging. Vervolgens roemde de burgemeester het genie van dr. L. Zamenhoff, die op 19-jarigen leeftijd met zijn boek het Esperanto stichtte.

Hij schetste het belang van een hulptaal vooral voor de Nederlanders, die zoovele talen moeten kennen en in dit verband dus het belang van het Esperanto. Daar de Bond deze belangen dient, doch allereerst om de nagedachtenis te huldigen van dr. Zamenhoff, die een figuur van internationale beteekenis is, was het hem een groot genoegen heden te recipieeren.
Voorts was een reden daartoe het feit, dat het Esperanto beoogt de hulpvaardigheid, de saamhoorigheid, de waardeering en het wederzijdsch begrip onder de volkeren te bevorderen.
Hij uitte de wensch, dat de congresdag vlot zal verloopen en dat de Bond, het mooie doel voor oogen houdend, alsmede de Bossche Esperantistenclub ,,Dukurba Stelo'', zal groeien en bloeien.

De bondsvoorzitter, de heer H. Damen betuigde den burgemeester alle erkentelijkheid voor de uitzondering den Bond op Zondag ten stadhuize te willen ontvangen en voor de hulde, welke hij den stichter van het Esperanto heeft gebracht.
De leden van den R.K.Bond wenschen het Esperanto uitsluitend te gebruiken om de cultuur, zooals de katholieken die zien, te verbreiden. Door het Esperanto toch komen zij in aanraking met de cultuur van tal van volkeren en zij beoefenen deze wereldtaal dan ook niet zoozeer tot persoonlijk voordeel, doch voornamelijk tot het dienen der cultuur.
Met groote blijdschap hadden allen kennis genomen van de ontvangst ten stadhuize. Steeds heeft in den Bond een goede gezindheid jegens Den Bosch bestaan, de lustra worden er gevierd en deze receptie, welke alle verwachtingen heeft overtroffen zal die gevoelens zeker vergrooten.
De heer Damen besloot met Burgemeester en Wethouders en de aanwezige raadsleden nogmaals aller dank over te brengen.
Hierna werden ververschingen aangeboden en leidde de burgemeester het gezelschap rond.

GROOTE CONGRESVERGADERING IN ,,CASINO''.

Te half drie hadden zich eenige honderden Esperantisten verzameld in de concertzaal van het Casino waar de groote feestvergadering gehouden werd. De voorzitter van ,,Nederlanda Katoliko'' sprak een hartelijk welkomstwoord tot de aanwezige Katholieke Esperantisten uit Nederland en België. Hij zeide zich zeer te verheugen dat men Den Bosch uit had gekozen voor de viering van het 30-jarig bestaan van den Bond. Den Bosch toch is een der hoofdzetels van het Katholiek Esperantisme. Ook de oprichting van ,,Nederlanda Katoliko'' heeft in Den Bosch plaats gehad. Met trots kan men terugzien op het werk dat in de afgeloopen dertig jaar tot stand kwam. Daarom is het jammer dat de beweging niet zoo floreert als men wel wenschen kan, het ledenaantal blijft vrijwel constant en dat is geen goed ding. Toch is het vertrouwen in de kracht en de levensvatbaarheid van den Bond ongeschokt. Vervolgens prees de heer Damen in warme bewoordingen het werk dat de oprichters van de Katholieke Esperanto beweging hebben verricht. In dit verband noemde spreker vooral Pastoor Poell en ook dr. Smulders één der vurigste leden uit de vroegste periode van de beweging. Voor zijn onversaagd op de bres staan verdient hij warme hulde. Het spijt spreker dat Dr. Smulders,

thans eerelid van den Bond, niet hier aanwezig kon zijn, maar hij heeft een gelukwenschtelegram gezonden.
De voorzitter deed daarna mededeeling van een telegram dat was gezonden door ,,NoSoBe'' de Ver. van blinde Esperantisten.

BOODSCHAP VAN MGR. DIEPEN.

Het verheugde hem ten zeerste de vergadering mede te kunnen deelen dat er een boodschap was ontvangen van Mgr. Diepen, die ook behoorde tot de oprichters van den Bond.
De voorzitter las daarna de tekst voor van deze boodschap, die elders in dit nummer volledig is opgenomen.

Staande werd hierna door de aanwezigen het lied ,,Aan U, o Koning der Eeuwen'' gezongen.

De voorzitter verklaarde vervolgens dat er ter gelegenheid van het congres telegrammen waren verzonden aan H. M. de Koningin en aan Z.H. Paus Pius XII.
De teksten van deze telegrammen, alsmede van de ingekomen antwoorden zijn afzonderlijk in dit nummer afgedrukt.
Daarna heette de voorzitter nog in het bijzonder de Vlaamsche afgevaardigden welkom, welke hij taalbroeders in dubbele zin noemde.

Dr. Naster, ondervoorz. van de Vlaamsche zustervereeniging F.U.K.E. voerde hierna het woord. Deze begon met een gelukwensch te richten aan de jubileerende vereeniging. Spreker zeide blij te zijn naar Den Bosch te zijn gekomen, welke plaats hij de traditioneele hoogtijplaats van de Nederlandsche Katholieke Esperantistenbeweging noemde. Vervolgens vertelde Dr. Naster het een en ander over het a.s. Internationale Katholieke Esperantistencongres dat in Antwerpen gehouden zal worden en noodigde alle aanwezigen uit dit congres bij te wonen. Het hoogtepunt van dit Congres zal gevormd worden door de bespreking van Katholieke Arbeidersjeugdbeweging. Naast het officieele gedeelte zullen er ook zeer interessante uitstapjes georganiseerd worden o.a. naar Brugge waar ook het spel van het Heilig Bloed zal worden bijgewoond.

De voorzitter dankte Dr. Naster voor zijn vriendelijke woorden en beval ook het bezoek aan het Congres in Antwerpen ten zeerste aan.
Hierna begroette hij den heer P. Heilker, president van de I.K.U.E. de internationale Kath. Esperantisten organisatie.

Deze gaf allereerst een overzicht van de eerste tijden der Esperanto-beweging. Speciaal memoreerde hij in dit verband de naam van den heer van Zwet die zoo ontzettend hard heeft gestreden voor het Katholiek Esperantisme. Hulde ook aan de stad Den Bosch, die altijd het centrum is geweest voor de Esperanto-beweging. Vervolgens bracht spr. dank aan den bondspresident den heer H. Damen, den heer Nico Hoen, schrijver van de brochure ,,Dertig Jaren'', Pastoor Eras, leider van het Intern. Kath. Esperanto-Inlichtingenbureau I.K.I. in welk verband spreker ook frater Monulfus noemde.
Dank ook vooral aan Mgr. Diepen, die volle dertig jaar voor de beweging heeft gestreden. Spreker noemde de radio als het instrument dat zooveel heeft bijgedragen tot de verspreiding van het Esperanto. Een

Internationale taal heeft geen doel als zij niet onder alle nationaliteiten wordt uitgedragen. Daarom gewaagde spreker met groote eerbied van de internationale pioniers der beweging, bij wie hij ook dr. Smulders en den heer Schendeler uit Eindhoven rangschikte.

Tot slot sprak de heer Heilker de wensch uit dat deze dag zou mogen zijn het begin van een nieuwe en groote bloeiperiode en riep allen zich steeds te gedragen naar het principe der beweging: alles door de liefde, niets door het geweld.

Hierna volgden eenige korte speeches van de afgevaardigden van Nijmegen, Amsterdam, Hengelo, Eindhoven en Zuid-Limburg, van de redacteur van het Intern. orgaan Espero Katolika, de heer Brouwer, van kapelaan Rumpkens uit Pey (bij Echt), en van frater Wigbertus uit Vught.

De heer Nico Hoen voerde vervolgens het woord namens de Bossche afdeeling „Dukurba Stelo". Ook hij verklaarde dat Den Bosch het bolwerk was van de Esperantobeweging. Bij de woorden van pessimisme, die sommigen hebben laten hooren, is daar toch de beweging zelf om te bewijzen, dat het werk niet vergeefsch is geweest, de beweging, die zooveel levenskracht bezit dat zij tijden van veel grootere inzinking steeds ongeschokt te boven wist te komen.
Daarom was spreker ervan overtuigd dat voor de beweging een groote toekomst is weggelegd.

FEESTREDE PATER PETERS.

De voorzitter gaf hierna het woord aan den bekenden radioprediker Pater Eusebius Peters O.E.S.A.
Deze verklaarde geen Esperantist te zijn geweest tot heden, doch daarom juist zijn dankbaarheid te willen betuigen, omdat de invitatie om op dit congres als spreker op te treden voor hem een geheel nieuwe wereld had doen opengaan en hem had vervuld met een groote sympathie voor het schoone Esperantowerk en de geweldige mogelijkheden die dit bood. Het Esperantisme toch kan een enorm hulpmiddel zijn voor de Katholieke actie — het streven van Pius XI — en ook de priesters moeten in dit werk ingeschakkeld worden.
Scherp hekelde de spreker de geestesgesteldheid der zgn. intellectueele kringen, welke zich steeds afzijdig hebben gehouden, en steeds met een zeker dédain op het Esperantowerk hebben neergezien. Het Volapükfiasco is voor hen een voorwendsel geweest om dit werk reeds bij voorbaat te veroordeelen. Hier ligt nog een groot arbeidsterrein braak, want ook de intellectueelen moeten worden overgehaald hun krachten in dienst te stellen van de beweging. Maar men moet niet alleen bereid zijn propaganda te maken, men moet ook vaak offers, zelfs zware offers weten te dragen. Er moet nog ontzaglijk veel gedaan worden, want de anderen — de kinderen der duisternis — zijn ons voor geweest.

COMMUNISTISCHE ESPERANTO-ACTIE.

Daar is de ontzettend uitgebreide Russische Esperanto-actie. Communistische geschriften en boeken worden in Esperanto-oplagen van millioenen exemplaren verspreid.

Internationale, communistische radio-uitzendingen vinden geregeld plaats. Er is een Intern. Bond van Communistische Esperantisten gesticht waarin thans reeds 37 naties zijn georganiseerd.
Deze bond geeft boeken en brochures uit in Esperonto over atheïsme en godsdienstbestrijding. Ook door internationale correspondentie in Esperanto wordt de godloozenpropaganda over de geheele wereld verspreid. Onze tegenstanders hebben direct de onmetelijke voordeelen gezien welke een wereldtaal voor de propaganda van bepaalde ideëen kan brengen.
Wat heeft de Katholieke Esperanto-beweging daar tegenover gezet? Tot nu toe is er op dit gebied nog weinig of niets gedaan. Welk een ontzaglijk arbeidsterrein valt er nog te bewerken. Welk 'n geweldige strijd valt er nog te strijden. Zou het niet mogelijk zijn te komen tot de oprichting van een Intern. organisatie van Katholieke schrijvers, die in Esperanto hun ideëen over de wereld uit zouden kunnen dragen?

Juist ook de intellectueelen hebben de plicht hun gaven en talenten bij te dragen in den strijd tegen de ontwrichtende machten en tegen de infame lastercampagnes, welke steeds over de wereld ontketend worden. Het Esperanto kan het middel zijn om in de toekomst dergelijke lastercampagnes totaal onmogelijk te maken waardoor ook dreigende oorlogsgevaren bezworen zullen worden.
Spreker riep uit dat hij, na de kennismaking met de mogelijkheden die het Esperanto bood, wilde trachten zich in de taal in te leven, teneinde zich ook in te kunnen schakelen in het Esperanto-werk, omdat hierdoor het werk van Christus in de wereld zoo ontzettend ver naar voren kan worden geschoven. Het Esperantisme moet in dienst van Christus werk worden gesteld,
Deze dynamische rede van Pater Peters, verwekte zeer veel geestdrift bij de toehoorders.

DE GEESTELIJKE ADVISEUR SPREEKT.

Toen de toejuichingen bedaard waren richtte Pastoor Eras, geestelijk adviseur van den Bond, nog eenige woorden tot de aanwezigen. Deze sprak de hoop uit, dat de komende actieperiode gekenmerkt zou worden door de apostolaatsgedachte. Het Rijk van Christus Koning moet gegrondvest en uitgebreid worden overal waar dit koningschap thans omstreden wordt. Laten allen hecht aaneengesloten staan en een onverbreekbaar front vormen om de apostolaatsgedachte onweerstaanbaar uit te dragen over de wereld.
Pastoor Eras deelde nog mede, dat in Juli het eerste lustrum gevierd zou worden van het Internat. Katholieke Esperanto Informatiebureau, I.K.I. waaraan spreker de wensch toevoegde dat dit informatiebureau ook in volgende jaren zich in een groote bloei zou mogen verheugen opdat zijn zegenrijke werk zich over nog breeder terrein zou kunnen uitstrekken. Pastoor Eras deed een beroep op Pater Peters om zijn medewerking te verleenen aan het radiowerk van I.K.I.

SLOTWOORD VAN DEN VOORZITTER.

De voorzitter dankte allen, die bij hadden gedragen tot het welslagen van dit congres. Daarbij op de eerste plaats denkend aan den Geestelijken

Adviseur pastoor Eras, die 's morgens de H. Mis had opgedragen en aan pater Roosen die na de H. Mis een treffende toespraak in Esperanto gehouden had. Een apart woord van dank richtte hij nog tot den heer van Zwet, die, misschien aan de jongeren onbekend, toch de eerste is geweest die het denkbeeld heeft geopperd om een Kath. Esperanto-organisatie te stichten. Ook dank nog aan Wouter Lutkie, die ook veel voor de beweging gedaan heeft.
Nadat nog het lied ,,Ni volas Dion'' door allen gezongen was, verklaarde de voorzitter de vergadering gesloten.
Om zes uur ving in ,,Lohengrin'' een officieel feestdiner aan, waarna een gezellig samenzijn der congressisten tot besluit volgde.
De heer Aerdts Eindhoven vervulde hier op uitnemende wijze de taak van ,,ministro de amuzaĵoj. Aan het feestdiner namen 76 personen deel.

★

AFSCHEID EN WELKOM.

Op de Zaterdagmiddagvergadering van ons Bossche Congres hebben de bestuursverkiezingen plaats gevonden. In twee vacatures werd voorzien. De heer Korting had reeds eerder zijn functie neergelegd en in ,,N.K.'' hebben wij toen reeds een afscheidswoord tot hem gericht. Thans had ook de heer Westen medegedeeld, dat hij zijn functie van Hoofdbestuurslid neerlegde. Bij zijn heengaan past een woord van afscheid. Als jongeman kwam hij reeds in het Hoofdbestuur, namelijk in 1930 op de Jaarvergadering in Nijmegen. Hij werd toen onmiddellijk bondssecretaris en heeft in die functie veel en nuttigen arbeid verricht. Om studieredenen moest hij later het secretariaat neerleggen. Toen voor enkele jaren de heer Marrevee uit het Hoofdbestuur trad en daarmede het beheer over den Propagandadienst ook vacant kwam, nam de heer Westen deze laatste functie over. Hij deed het met succes, dank zijn daaraan bestede energie natuurlijk. Daarvoor past namens ,,N.K.'' een oprecht woord van dank.
Met de verkiezing van Mej. Durenkamp is het vrouwelijk element opnieuw in het Hoofdbestuur vertegenwoordigd, zij zal op die plaats ongetwijfeld nuttigen arbeid kunnen doen. De heer Aerdts eveneens in het Hoofdbestuur gekozen, had daarin reeds vroeger zitting. Van beide nieuwe Hoofdbestuursleden mag verwacht worden, dat zij hun krachten zullen stellen in dienst van ,,Nederlanda Katoliko''.

H. D.

PROPAGANDADIENST.

Het beheer van den Propagandadienst van ,,Nederlanda Katoliko'' is na het uittreden van den heer Westen uit het H.B. overgegaan aan het nieuwe Hoofdbestuurslid

Mej. Truus Durenkamp, Kasperspad 91, Dordrecht.

ALG. JAARVERGADERING VAN „NEDERLANDA KATOLIKO".

in Hotel Lohengrin te 's-Hertogenbosch op 3 Juni 1939.

KORT VERSLAG.

De voorzitter de Heer Damen opent om 3.40 de vergadering met de groet der Katholieken. Wegens het 30-jarig bestaan van de Bond heeft het H.B. gemeend dit feit enigszins feestelijk te moeten herdenken, door er een congres van te maken. Hierdoor wordt de alg. verg. op Zaterdagmiddag gehouden en de Zondag aan het eigenlijke feest besteed.
De notulen worden onveranderd goedgekeurd.
Omtrent de begroting worden enkele opmerkingen gemaakt, welke na onderzoek beantwoord werden.
De kascommissie zal bestaan uit de penningmeesters van drie verschillende verenigingen. Hiervoor zullen worden aangewezen de afdelingen Valkenburg, Heerlerbaan en Maastricht.
De V. dankt den Heer v. d. Burgt voor zijn goed en gedetailleerd jaarverslag, tevens voor het ontzaglijk vele werk dat de secretaris voor de Bond doet.
Bij de bestuursverkiezing worden herkozen de Heren: Brand, v. d. Burgt en Filott, terwijl in de ontstane vacatures werden gekozen Mej. Durenkamp en de Heer Aerdts.
Felicitaties werden ontvangen van F.L.E., den Heer Marrevee en den Heer Verpalen.

Voorstel Amsterdam-Maastricht.
Wanneer de situatie van I.K.U.E. volkomen in orde is, zal het H.B. dit voorstel ernstig overwegen. De uitvoering hiervan zal evenwel met contributieverhoging gepaard moeten gaan.
Bestuursbeleid-Eindhoven.
Deze afd. gaat accoord met het prae-advies van het H.B.
Ook de afd. Gouda gaat met het prae-advies accoord.
De voorstellen van de afd. Roosendaal worden bij de statuten behandeld
Voorstel van de afd. Noord-Holland.
V. verzoekt ideëen in te zenden bij den secretaris.
Omtrent het houden van alg. verg. of congres, wordt besloten de alg. verg. in het voorjaar te houden en een feestvergadering in de zomer.

Voorstel Ginneken II.
Uit een schrijven van den heer Verpalen blijkt, dat de bedoeling geheel anders was dan het prae-advies van het H.B. De vergadering is van mening dat het voorstel onvoldoende is voorbereid en het niet mogelijk is hierop een beslissing te geven.
Hierna worden Statuten en Huishouddlijk reglement behandeld, welke na de aangenomen wijzigingen in hun geheel worden aangenomen., met dien verstande, dat het H.B. het recht voorbehoud eventuele redactionele wijzigingen voor de Koninklijke goedkeuring vereist, aan te brengen.
Rondvraag.
De heer van Haastert verzoekt pogingen in het werk te stellen om examens op Zondag te houden of des avonds. Tevens zou hij gaarne zien dat het H.B. de mogelijkheid overwoog een eigen studieboek aan

te schaffen. Dit laatste punt zal een onderwerp uitmaken voor de studiecommissie.
Om 5 min. voor 12 sluit de V. de vergadering, dankt de aanwezigen voor hun geduld en hoopt dat deze vergadering wederom van veel nut zal zijn voor de Bond.

P. BRAND.

★

P.T.T. EN I.K.U.E.-CONGRES.

Teneinde N.K.-leden, in dienst bij het P.T.T.-bedrijf, in de gelegenheid te stellen om het 21ste Katholiek Congres van I.K.U.E., dat zal plaats vinden van 5 t.e.m. 10 Augustus e.k. te **Antwerpen,** bij te wonen, heeft het Hoofdbestuur der P.T.T. bepaald, dat op verzoek aan hen wijziging, cq andere faciliteiten voor dienstvrijheid, van reeds toegewezen verlof kan worden verleend in genoemd tijdvak en zoo gewenscht verlengd met den duur voor na-excursies. Het een en ander onder voorbehoud, dat de dienstbelangen niet worden geschaad.
Belanghebbenden verwijzen wij naar de dienstorders voor nadere gegevens onder dankzegging aan den Secretaris van I.K.U.E., S-ro de Jong, voor deze met loffelijke haast verkregen beslissing.

Bondssecretaris.

★

LEDEN-MUTATIES.

De Afdeelings-secretariaaten worden vriendelijk verzocht te willen nagaan of alle leden, niet- G.L., het bonds-orgaan ontvangen; de leden worden eveneens verzocht hiertoe medewerking te verleenen en van adresverandering, of anderszins **steeds** het Afdeelingssecretariaat in te lichten, die voor doorzending aan het bondssecretariaat zich gaarne belast en de eigen afdeelings-ledenlijst kan bijwerken.
Niet-afdeelingsleden doen omtrent adresverandering, of anderszins hiervan **rechtstreeks** mededeeling aan het bondssecretariaat.

Bondssecretaris.

★

DERTIG JAREN.

De Afdeelingen die het jubileumboek nog niet bestelden kunnen dit alsnog doen tot 1 Augustus a.s. Na dien datum worden geen gratis exemplaren meer verstrekt. Opgaven aan den Penningmeester van „N.K." te Heerlen, onder gelijktijdige storting van het verschuldigde porto-bedrag. Dit bedraagt voor de afdeelingen 5 ct. per lid. Verspreide leden dienen 15 ct. op te zenden.
Gironummer van den Penningmeester is **N**o. 121.449, Heerlen.
Extra nummers kosten fl 0,50 per stuk franco en kunnen besteld worden tot 1 Aug. a.s. eveneens bij den Penningmeester van „N.K.", alsmede bij onze Libro-Servo (frater Monulfus, den Bosch). Na 1 Augustus alleen bij den Libro-Servo.

„NEDERLANDA KATOLIKO".

Tekst van de boodschap van Zijne Hoogwaardige Excellentie Msgr. A. F. Diepen, Bisschop van 's-Hertogenbosch, aan het Congres van „Nederlanda Katoliko", gehouden op 3 en 4 Juni te 's-Hertogenbosch.

Hooggeachte President van „Nederlanda Katoliko".

Bij de viering op 4 Juni a.s. van het dertigjarig bestaan van den hier ter stede in 1909 opgerichten R.K. Esperantistenbond „Nederlanda Katoliko" moge ik Uw Congres de hernieuwde verzekering geven mijner levendigste belangstelling. Uw R.K. Esperantistenbond heb ik, als een der oprichters, van harte geluk gewenscht op zijn Zilveren Feest. Ik heb toen O. L. Heer en de Zoete Moeder bedankt voor de Uw vereeniging geschonken bloei en vruchten, en haar nieuwen wasdom toegebeden. Het is mij een vreugdevolle voldoening bij Uw dertigsten verjaardag te constateeren dat die gebeden verhoord zijn, dank 's Heeren Zegeningen en den toegewijden arbeid van het Bestuur en de medewerking der leden.
Moge die groei en wasdom, ook door innige verdieping en doorvoering van den waren „Sencus catholicus", zich in de volgende jaren blijven vertoonen. Dat is de wensch, dien ik Uw bond op dezen feestdag aanbied en die ik gaarne vergezeld doe gaan van mijn Bisschoppelijken Zegen voor „Nederlanda Katoliko", voor alle Congressisten en voor hun aller werkzaamheid als Katholieke Esperantisten.

Uw dienaar in Chr.
w.g.: ✝ A. F. DIEPEN
Bisschop van 's-Hertogenbosch

★★★

Internacia Katolika Informejo.

Van de 1-cents-actie ontvangen: Roelofarendsveen 2.60 gld.; Tilburg 0.32 gld. Rotterdam 5.— gld.; Bergen op Zoom 9.33 gld.; Voorburg (Voorb. Eps. Club) 1.53 gld.
Op de Bondsdag in 's-Hertogenbosch bracht de 1-cents-actie 11.50 gld. in de bus. Nog Ontvangen: H. B. v. Z. te L. 1 gld.; E. D. J. J. te E. 5 gld.; H. F. P. te 's-G. 1 gld.; A. K. te V. 1 gld.
Aan allen hartelijk dank!

Bij gelegenheid van ons eerste lustrum nogmaals oprechte dank aan allen die ons in die vijf jaren ons werk mogelijk maakten en een aparte dank voor de I.K.I.-Collectrices en Collectanten. Met uw aller hulp heeft I.K.I. in die 5 jaren veel goed kunnen doen aan onze dwalende broeders. Wat wij bereikt hebben is vooral aan U allen te danken. God heeft ons werk gezegend. Die zegen is verkregen door uw aller gebed. Ook daarvoor dank!
Wij blijven ons missiewerk in uw gebed en milddadigheid aanbevelen.

Fr. M. MONULFUS, I.K.I.-Secretaris.

Uit de afdelingen.

's-GRAVENHAGE, I.P.K.A. Op Maandag 12 Juni werd een reciteerwedstrijd in E. gehouden. De initiatiefnemer de heer v. Bentum, had een gratis reis naar Arnhem beschikbaar gesteld. De avond is uitstekend geslaagd. De jury heeft de prijs toegekend aan den heer v. Kruijssen die sprak over: „Moderne arbeidershuishouding".
Binnenkort heeft een intersteedsche fietstocht plaats. Club-fietstochten zullen deze zomer plaatsvinden op de 2e Zondag van de maand.

v. C., perschef.

GOUDA, „Kristo Reĝo". Op Zondag 4 Juni hebben 20 leden deelgenomen aan het N.K. Congres in den Bosch. Per autobus kwam men daar om half 10 aan. Na een bezoek aan de Kathedaaal, waarbij het verhaal van de „erwtenman" vele malen werd verteld, woonde men het officieele gedeelte van het Congres bij. H. Mis, stadhuis, feestvergadering, diner en gezellig samenzijn. In de beste stemming en met prettige herinneringen aan een mooie dag werd om 1 uur Gouda weer bereikt.

M. de Jong, Secretaris.

★★★

Uit de Esperanto-Beweging.

ESPERANTO EXAMENS.

Aan het A-examen te Den Haag op 6 Mei werd deelgenomen door 37 candidaten, waarvan er 28 slaagden. Aan het B-examen aldaar namen deel 8 candidaten, waarvan er 3 slaagden. Aan het A-examen te Groningen en te Alkmaar (18 Mei) werd deelgenomen door 34 candidaten. Geslaagd 22. Te Heerlen (20 Mei) slaagden voor A 3 van de 3 en voor B 1 van de 1 candidaten.

★

ESPERANTO RADIO-PROGRAMO DE RADIO ÉIREANN, 1939 (531 metroj).

Titolo	Dato	Daŭro	Detaloj.
Irlando por libertempoj	dim. Julio 2	15 m.	Vagonar- k. aŭtom.-eksk.
Tra la montoj	mard. Julio 18	15 m.	Mod. ŝoseoj al altaj nivel.
Nacia dancmuziko	dim. Aŭg. 6	25 m.	Gramofone, kun klarigoj
Nia moderna elektrosistemo	mard. Aŭg. 15	15 m.	Vizito al kurentfabrikejo

(a) Fiksu tiun ĉi programon apud via ricevilo;
(b) Aŭskultu; notu detalojn kaj priparolu la temon poste en via klubo;
(c) Sendu aŭskultateston post ĉiu ricevo. Adr.: Radio-Stacio Dublin, Irlando.
(d) Elsendhoro: Inter 6 kaj 6.30 vespere G.M.T. (Somere laŭ G. Somera tempo);
(e) Klubanoj petu tiun ĉi programon de Lorcán ó hUiginn, 39 Westmoreland str., Dublin.

RADIO BRUSSEL.

Op 18 Juli a.s. zal voor de N.I.R. te Brussel tijdens het „gesproken dagblad" om 20.15 Ned. tijd de Heer Leo Calloens in 't Vlaams spreken over het I.K.U.E. Congres te Antwerpen,

★

KATOLIKA RADIO ASOCIO — HILVERSUM — NEDERLANDO

Ĉiuj elsendoj okazas Dimanĉe, vespere proksimume la 23-an horon

2 Julio	A. van Hoek, Haarlem.
	Temo: Esp. Junularkursoj kaj eksterlanda kontakto.
16 Julio	Pastro Call. Preller O. P., Rotterdam.
	Temo: La origina peko.
30 Julio	H. F. van Ewijk, Oss.
	Temo: Deklamado de Esp. poezio.
13 Aŭg.	Pastro H. Roosen S.C.J., Bergen op Zoom.
	Temo: La Homiĝo.
27 Aŭg.	P. A. M. van Strien, Oosterhout.
	Temo: La plibonigo de la mondo.

Korespondado pri ĉio al P. Heilker, Hoofddorp, Nederlando.

Elsendoj de komunikoj en Esperanto je ĉiuj neokupitaj Dimanĉoj je sama horo, de P. Heilker.

★★★

Binnen- en buitenlands Esperanto-nieuws

BELGIË.

De stad Diksmuide geeft een brochure uit in 5 talen, waaronder Esperanto. Deze brochure tracht het Vreemdelingenverkeer te bevorderen en nodigt uit tot bezoek van stad en omgeving. Een uitgave geheel in E. is in bewerking.

BOHEMEN.

De stad Plzen, bekend om het Pilsener bier, geeft een prospectus uit geheel in Esperanto.

DENEMARKEN.

De gemeenteschool van Fakse Ladeplads nam E. op als verplicht leervak voor het laatste studiejaar. De vorige winter werd op kosten van de regering E. onderwezen op de avondscholen.

EGYPTE.

In de week van 21—27 Juni werd georganiseerd een rondreis door dit land. De deelnemers gebruikten E. als voertaal. Duitse Esperantisten houden lezingen met lichtbeelden. In Port Said waren onder de toehoorders verschillende nationaliteiten, w.o.: engelsen, egyptenaren, arabieren, grieken, italianen en syriërs.

AMERIKA.

Dr. Walther Maier, Luthers predikant in St. Louis (V.S.), hield een radiopreek over Joh. 6, 68—69. Deze predikatie werd vertaald in E. en door de Luthersche Centrale over de wereld verspreid.

AUSTRALIË.

De Bond voor het spoorwegpersoneel heeft een onderafdeeling voor Esperantisten. De Esp. spoorwegmannen hebben in hun orgaan een eigen Esp.-hoekje.

★★★

Boekbespreking.

(Recensie-exemplaren te zenden aan het Redactie adres.)
(Recenzotajn verkojn sendu al la redakcia adreso.)

FONTAMARO, de Ig. Silone. Tradukita el la itala lingvo de A. Anĝelo kaj J. v. Scheepen. Eldono de L.S. de Fed. Lab. Esp., Amsterdam.

Fontamaro estas la 3a libro de nova romanserio, kiun eldonas la Fed. de Lab. Esp. La verkisto, verkante ĉi tiun libron certe ĉerpis el ,,fonto amara'', ĉar amara estas la enhavo, kiu montras la mizeron de malriĉaj terkulturistoj en Suda Italujo, dum la faŝista reĝimo. Povas esti, ke la faktoj, kiujn rakontas la verkisto estas vere okazintaj. Povus esti ke unu, du, eĉ multe da Katolikaj Pastroj helpas perfidi la mizeran popolon de Fontamaro. Sed legante ĉi tiun verkon oni ne povas ne pensi ke la tuta Ekleziularo en Italujo estas abomeninda homspeco, kiu diboĉe kaj malmorale vivas nur por amuzo.
La bonan lingvon kaj belan stilon de la traduko meritus esti legata, sed pro supremenciita ĝeneraligo kaj ankaŭ pro kelkloke ĝenanta kaj tro kruda priskribo ni al neniu povas rekomendi la legadon. Katolikoj do ne aĉetu la fi-libron.

LAND-DEFENDADO PER NE-MILITAJ PERILOJ. Profesoro Dro. F. Daels. Eldono V.O.S., Brussel E. Jacqmainlaan. Esperanto-traduko de Debeuf en Uittenbogaard.

Profesoro Daels estis kurcisto sur la batelkampo (1914—1918) ĉe la fronto kaj tie la eminenta intelektulo kiu batalis por la rajtoj de la flandraj soldatoj. En 1919 li venis ĉe la Universitato en Gent kaj nuntempe li estas membro de diversaj sciencaj asocioj. La parolado kiu nun aperis Esperantlingve estas farita en 1937 por la Ligo de Flandraj Eksmiltistoj. Tamen ĝi estas precipe nuntempe tute aktuale. Tial ni ĝojas ke la riĉenhava parolado nun povas atingi la tutmondon. Eble ke ĝia klara lingvo kaj ĝia altstara enhavo rekonsciigi povas la frenezan mondon en kiu ni vivas.

LITOVAJ POPOLKANTOJ. Tradukis kaj kolektis P. Lapienne. Eld.: Litova Esp. Asocio, Kaunas (Litovujo).

Antaŭ nelonge aperis kolekto ,,El Litova poezio''. Parto de tiu kolekto nun estas represita en aparta verketo, kiu estas riĉe ilustrita kaj kies enhavon ni povas rekomendi al ĉiuj literaturamantoj.

NEĜULINO KAJ ALIAJ FABELOJ. De fratoj Grimm. Tradukis el la Germana lingvo Dro. Kabe. Ilustrita de A Langeberg. Eldonis Libro Servoj de F.L.E. kaj S.A.T. Amsterdam (Postbus 4050)—Paris.

En granda formato aperis la dua eldono de la konataj fabeloj de Grimm. El la unua eldono oni elektis 14 kaj se montriĝos sufiĉe da intereso por la nuna kolekto, oni eldonos en dua volumo ankaŭ la ceterajn fabelojn. La legado de la fabeloj en la lingvo de Kabe estas vera ĝuo kaj ne nur infanoj kun intereso legos ilin. La Literatura Komitato kontrolis kaj se necese korektis la enhavon. Presisto, bindisto kaj desegnisto zorgis ke aperis belaspekta libro. Ni ĝojas pro la reapero en tia formo kaj elkore rekomendas la aĉeton.

★★★

Leterkesto.

K. de G. en H.

Via ensendaĵo pro la formo ne taŭgas. Do ni ne povas enpresigi ĝin.

KIU POVAS HELPI?

F-ino M. Posthumus, Zonnebloemstraat 5, Breda, volus aĉeti jenajn librojn: „Iliado" de Homero, „Eneido" de Vergilio kaj „For la Batalilojn" de B. v. Suttner. **Nenie** ili estas haveblaj. Kiu povas helpi ŝin.

E. J. en H.

Ni gratulas pro la atingo de la diplomo. Ke vi havos multan profiton kaj ĝuon per ĝi.

★★★

Ingezonden.

TRADUKADO.

Legante la recenzojn pri aperintaj esperanto-eldonoj, mi de tempo al tempo ne povas subpremi la inklinon iom ridi, tiel pri la recenzata verko, kiel pri la recenzinto, kiu singarde klopodas ne fortimigi la tradukinton.
Ŝajnas ke personoj, kiuj ankoraŭ ne perfekte posedas nian lingvon, (kiu fakte ja plene regas ĝin?) tre estas tentataj kiel eble plej baldaŭ publike apliki tion, kion ili — eble en nur mallonga tempo — sukcesis akiri: surfacan scion pri la lingvo kaj tre profundan emon plejbaldaŭ distingi sin de siaj kunesperantistoj.
Eble tiuj, kiuj komisias la tradukon de ia broŝuro en Esperanton, ne scias, ke ĉilande ekzistas Katolika ligo, konsistanta el proksimume 1500 membroj, inter kiuj estas kompetentuloj, kiuj jam plurfoje pruvis sian profundan konon.
Mi detenas min ĉi tie mencii la nomojn de personoj, pri kiuj mi estas certa, ke ili, komisiate per tia grava laboro, kia sendube estas la traduko de broŝuro, destinata esti sendata en la tutan mondon, certe ne farus tian fuŝlaboron. Ĉu la traduko de la broŝuro pri la „Ligo sen nomo" ne estus povinta fariĝi multe pli bona, se ĝi estus tradukita de unu el niaj

— verdire ne tre multnombraj — eminentuloj? En la traduko de la libreto pri la framasonismo la eraroj abundas. Kiel ajn laŭdinda la celo de la tradukinto estis, laŭ mi li pli bone estus lasinte tiun gravan laboron al pli kompetentaj esperantistoj. Jen grava tasko por nia ĉefestraro. Tiri la atenton al N.K., samtempe averti pri la danĝero, komisii unu — eble eĉ neorganizitan Esperantiston — per la traduko de verketoj, laŭ kies enhavo la eksterlandanoj prijuĝas nian esperantoscion.

HAGA MEMBRO.

★

„Dertig jaren".

Weerspiegeld in de pers.

Uiteraard is het verschijnen van „Dertig Jaren", het historische overzicht van dertig jaren Katholiek Esperantisme in Nederland — uitgegeven door „Nederlanda Katoliko" — in de katholieke pers niet onopgemerkt gebleven en zoo schreef b.v. **De Maasbode:**

> Bij deze gelegenheid (het 30-jarig bestaan van N.K.) heeft collega Nico Hoen Jr. van het „Huisgezin" een historische schets ontworpen van de jubileerende beweging, die als uitgave van den bond onder den titel „Dertig jaren" verschenen is. Het is een waardevol document voor de geschiedenis der katholieke Esperantobeweging, waarin opkomst en groei en bloei worden geteekend en de verschillende pioniers afzonderlijk herdacht.

De Tijd schreef over „Dertig jaren" het volgende:

> Bij gelegenheid van het dertig-jarig bestaan van den Ned. Bond van Katholieke Esperantisten „Nederlanda Katoliko" is een brochure uitgegeven, waarin onder den titel „Dertig jaren" Nico Hoen Jr. een overzicht geeft van de geschiedenis der katholieke Esperantobeweging in ons land.

In de **Nieuwe Tilburgsche Courant** lazen we:

> Wij ontvingen „Dertig jaren", door Nico Hoen Jr. Uitg. „Nederlanda Katoliko" Historie van de Katholieke Esperantobeweging, die de vele Tilburgsche oud-Esperantisten met voldoening zullen lezen omdat zij er prettige herinneringen in zullen terugvinden.

De Residentiebode besprak het verschijnen van „Dertig Jaren" als volgt:

> Bij deze gelegenheid (het zesde lustrum van „N.K.") verscheen als bondsuitgave een werkje van de hand van Nico Hoen Jr., waarin de historie van de Katholieke Esperantobeweging van Nederland uitvoerig wordt geschetst. Op vlotte, prettig leesbare manier vertelt de schrijver van den moeizamen pioniersarbeid van de voortrekkers der Esperantobeweging, waarvan hij de voornaamste figuren elk nog eens afzonderlijk in het zonnetje zet, om hun groote verdiensten voor den Bond te belichten. Ook aan de in ons land gehouden internationale congressen werd aandacht gewijd. Een boekje, dat elk Katholiek Esperantist moet lezen.

Wouter Lutkie, priester-publicist te Nuland (N.Br.) schreef aan den schrijver van ,,Dertig Jaren'' o.m.:

> Ik mag niet nalaten U mijn hartelijken dank te betuigen, speciaal voor de verdienstelijke wijze waarop U zich van uw moeilijke taak hebt gekweten. Het moet niet zoo gemakkelijk zijn geweest, 1e om al het documentatiemateriaal bijeen te krijgen en 2e om uit zulk een verwarde hoop materiaal een ordelijk verhaal van gebeurtenissen te distilleeren.

De **Nieuwe Delftsche Courant** merkte op:

> Deze historische behandeling van de Kath. Esperanto-beweging in Nederland — ,,Dertig Jaren'' — van de hand van dhr. Nico Hoen, redacteur van ,,Het Huisgezin'', is dezer dagen van de pers gekomen als uitgave van ,,Nederlanda Katoliko''.
> Voor wie belang stelt in de geschiedenis van het Esperanto hier te lande, biedt dit boekje tal van interessante bijzonderheden. Kath. Esperantisten vooral zullen er met veel waardeering kennis van nemen.

Ten besluite volge hier hetgeen het **Zondagsblad H. Familie** naar aanleiding van het verschijnen van ,,Dertig Jaren'' schreef:

> Met vaardige pen, zoals we die kennen van de Esperanto-flitsen in het Noord-Brabants Dagblad ,,Het Huisgezin'', heeft Nico Hoen Jr., redacteur van genoemd dagblad, bij gelegenheid van het 30-jarig bestaan van ,,Nederlanda Katoliko'' de geschiedenis geschreven van deze, onze Nederl. Esperanto-Bond.
> De gang van deze dertig, soms fel bewogen jaren, was voor de kath. Esperanto-beweging een weg vol strijd en tragiek. En het is alleen te danken aan het taaie vasthouden en energiek doorzetten van enige vèr-blikkende mannen, dat ,,Nederlanda Katoliko'' zich wist te handhaven en thans een bloeitijdperk belooft in te gaan. Vele vooroordelen moesten uit de weg geruimd, tegenwerkende en verdeeldheid zaaiende elementen uitgeschakeld. Maar de vaste overtuiging, dat de Kath. Esperanto-beweging de katholieke zaak zou dienen, liet de voormannen van N.K. voet bij stuk houden. Waarlijk, deze brochure is een aandachtige lezing overwaard. En het gevolg, een grotere waardering van de kath. Esperantisten-bond en wellicht een toetreden tot de bond, zal de verdiende beloning zijn voor schrijvers tijdrovende opsporingsarbeid en schitterend geslaagde historie. N. H.

★★★

Por amuzo.

Solvo de Enigmo (Mei '39):

Skuno, **oli**garĥio, **fula**rdo, ĉ**agre**no, k**ankr**o, **sunl**umo, **la ut**opio, **bila**rdo.

La frazo tekstas: Kunligu la agrablan kun la utila.

Bonajn solvojn ensendis: S-ro Alois v. Damme, Kruispolder; S-ro C. Hanon, Bussum; S-ro J. de Wit, Naarden kaj F-ino E. Jacobs, Heerlerbaan. Premion gajnis S-ro Joh. W. de Wit, kiun ni gratulas.